

szász golfjáték, 6. a kötelező frissenborotvált arc, 7. az angol pipa viselete, 8. a puritánizmus, 9. a nővel szemben érzett indifferencia, végül pedig 10. a bridge és a passzátizmus ellen!”

A KULTURA A HARMADIK BIRODALOMBAN. A hitlerizmus kulturáját legteljesebben talán az a festmény szimbolizálja, mely a nürnbergi pártnappal kapcsolatos propagandakiállításon függött. A kép egy fején megsebesült S. A. harcost ábrázol, amint a mozgalom zászlóját lobogtatva rohan... A Harmadik Birodalom kulturája lényegében ez. Fejvesztett lelkesedés, vak fanatizmus — és ordító pátosz. Uniformisok, jelvények, zászlók, szemképráztató horogkeresztek hirdetik uton-utfélen az új német kulturát. A *Völkischer Beobachter* vezércikkszólamait szajkózzák az emberek, az üzemekben, hivatalokban, üzletek kirakatában, magánlakásokban Hitler képek. A műkereskedések főleg Hitler- és kisebb számban Goering-, Hindenburg-, Ludendorff- stb. -képek eladásával foglalkoznak. A képeken Hitler különböző helyzetekben látható: amint beszél, amint seregszemlét tart, amint népe közé vegyül, amint a kisdedeket cirógatja, amint beszédbe ereszkedik egy paraszt-asszonnal, a Führer a közéletben és a magánéletben, Hitler, mint képeslap, mint rézkarc, mint olajfestmény, mint szobor, bronzból vagy márványból, különböző árban. A nemzetiszocialista művészet e képeken kívül öles plakátokat termel, melyek a német árut, a „Luftsport“-ot és „Luftschutz“-ot propagálják és az Arbeitsfronthoz egységesen történő csatlakozás szükségességét és egyedül boldogító voltát hirdetik. — A könyvkereskedések is hangos felirásokkal reklámozzák a német könyvet („Haltet zum deutschen Buch!“) Nagyrészt a központi könyvkiadóvállalat kiadványait árulják. Könyvek, brosurák, folyóiratok nagy számban — és egységes szellemben Legkelendőbb most egy barna könyvsorozat, mely „A hitlerizmus a világsajtóban“ címen cáfolja a külföldi sajtótámadásokat. Nagy példányszámot ért el *Hauer* „Glaubensbewegung“ című, a német hit alapjait tárgyaló munkája... és *Rosenberg* „An die Dunkelmänner unzerer Zeit“ című egyházellenes támadása. Mindenütt ott diszeleg Hitler *Mein Kampf*-ja, melyet minden németnek kötelessége megvenni és elolvasni. Egyébként különböző lezármazási táblázatok (*Ahnenpass*, *Stammblatt der Familie*, *Ahnenschatzkästchen*) látható — és olyan könyvek, melyek az ősök kutatásának valóban nehéz tudományára oktatnak (*Wie finde ich meine Ahnen*, — *Wie finde ich meine Vorfahren* stb.) Hiszen valóban szükség van utmutatásra, sőt tudományos képzésre ahhoz, hogy valaki a kötelező 31 őst ki tudja mutatni. A könyv- és papirkereskedésekben láthatók még különböző nyomtatványok s a sok-sok nélkülözhetetlen igazolvány űrlapjai. A bőrárúüzletekben viszont különböző tokokat árulnak, az igazolványok számára. Német rendszerelem, német szabatosság. Rend van tehát! Új szépirodalom viszont a legkevésbé... legfeljebb a gleichschaltot Kästnerek és Falladák regényei. — Az új drámairodalom a legsilányabb alkotásokat mutatja fel. A drámai csúcsteljesítmény szerintük *Richard Euringer* „Német passio 1933“-a, mely a német népmilliók hangulatát állítja be és a népgyűlések pátoszát rögzíti meg. A gleichschaltolt színházak műsora siralmas. A gleichschaltolt zene bojkotálja az idegen zeneszerzőket. Persze mindez nem ujság, amint nem ujság pl. az se, hogy az emberek valóban „Heil Hitler“-el köszöntik egymást, vagy az, hogy megváltoztatták az uccaneveket. Tudtuk! Csak kinos felfedezni, hogy valóban így van, hogy a könyvégetés 3. évében valóban megszűnt mindaz, amit német kulturának ismertünk. — Nagy gondot fordítanak viszont a

rádió propagálására. A közhangulat egységes irányításánál nem érik be a sajtó, az irodalom, a színház és film hatóerejével, hanem szükségesnek tartják, hogy a politikai szólamok minden üzembe, hivatalba, minden magánlakásba rádió útján elhatoljanak. Különböző részletfizetésekkel könnyítik meg ezeknek az ugynevezett Volkssendereknek a beszerzését. Míg 1932-ben 4.300.000 rádióelőfizető volt, addig 1935 májusában 6 millió 700.000... Altalában mind fokozottabban és mind szervezettebben törekednek a német honfiak szabadidejének megfelelő betöltésére. Amint Olaszországban a *Dopolavoro* (munka után) egyesület adagolja a fasiszta ideológia szellemében a kulturát, úgy Németországban a *Kraft durch Freude* (örömben az erő) egyesület! A kulturfasizmus átfogó szerve ez. „Olyan fegyver, — mondta a Kraft durch Freude kongresszusának egyik szónoka — mely kiszabadítja a német munkást az osztályharcból és osztálygyűlöletből a valódi élettartalomhoz juttatja.“ Az egyesületnek automatikusan tagja az Arbeitsfront minden tagja. Az egységes munkásegységbe kényszerített német dolgozók így egységes szórakozáshoz is jutnak. A Kraft durch Freude árusítja a gleichschaltot színházak és hangversenyek jegyeit; műsoros estéket, muzeumlátogatásokat rendez, weekend vonatokat indít és olcsó utazásokat szervez a német vidék megismerésére. Az egyesület hatáskörébe tartozik u. i. a Heimatschutz is, — a hazai táj, a népszokások, a népviseletek és népművészet minél intenzivebb propagálása. E célból idén nyáron 50 író utaztattak és remélik, hogy ezek majd megtermékenyülve átfogó propagandaalkotásokat szolgáltatnak a német népközösségnek. — A Kraft durch Freude mindezekon kívül még atlétikai-céllövő-ökölvívó-kardvívó-lovaglő-Jiu-jitsu- és mentőtanfolyamokat rendez, férfiak és nők számára. A kisgyerekes anyák is résztvehetnek. A 3—6 éves kicsinyek felügyeletét az egyesület vállalja magára. A nők ilyenyszerű kiképzését nem hanyagolja el a hitlerizmus. Eppen mostanában jelent meg pl. egy rendelet, mely szerint az óvó- és gondozónők kötelesek résztvenni légvédelmi tanfolyamon.

A Kraft durch Freude rendezi az ünnepi játékokat és népiünnepélyeket is — állítólagos művészi szakértelemmel. Most legutóbb a niürnbergi pártnap alkalmával is népiünnepélyt rendeztek. De a művészi szakértelem nyilván elmaradhatott, mert a beszámolókból legfeljebb arról olvashattunk, hogy rengeteg sör és kolbász fogyott, volt kuglizás és zsákbanfutás, kard- és zászló-táncot jártak s persze céllövő bódék is fel voltak állítva. Így fest a Kraft durch Freude által nyújtott kultúra és életöröm! — és egyben a Harmadik Birodalom kulturája.

Míg az „örömben az erő“ jelszó a német dolgozók szabadidejének kisajátítását célozza, addig az üzemekben a „munka szépsége“ jelszóval igyekeznek feledtetni a nyomort. A *Schönheit der Arbeit* mozgalom virágcserepekkel és befásított területekkel tereli el a figyelmet a valóságos helyzetről, a nyomoruságos bérekről és hiányos szociálhigiéniáról. — Még az ebéidő ideológiai betöltéséről is gondoskodnak. „Heil...“ — harsogja az üzemek kázinójába bekapcsolt rádió... Vagy pedig ebédközi előadásokban hirdetik a boldogság és életöröm egyetlen receptjét: a nemzetiszocializmust.

(Budapest)

Mándy Teréz

A MOSZKVAI SZINHÁZI HÉT. A salzburgi ünnepi játékoknak hatalmas versenytársa támadt. Az évenként Moszkvában rendezett színházi ünnepek mind nagyobb számú külföldi vendéget vonzanak. Az idei III. színházi ünnepség első előadásán 25 országból érkezett 350